

PRAWO ADMINISTRACYJNE – SSP
SEMESTR ZIMOWY ROKU AKADEMICKIEGO 2017/18
ZAJĘCIA 05 z 10 - KONSPEKT

Formy działania administracji publicznej, uznanie administracyjne, interes prawny, interes faktyczny, publiczne prawa podmiotowe

1) Formy działania administracji publicznej – informacje ogólne:

- a) sprowadzenie różnych przejawów działań administracji publicznej do prawnie określonych, typowych postaci, umożliwiając w ten sposób systematyzację oraz ocenę prawidłowości tych działań;
- b) teoretyczne konstrukcje form działania – jedynie te przejawy działalności administracyjnej, które mają ściśle wykonawczy względem ustawy charakter oraz które wyraźnie wywodzą się z istniejących norm prawnych, które to normy prawne upoważniają do podjęcia określonych działań;
- c) jako działalność twórcza – w katalogu form działania znajdują się też takie postaci działań, które administracja podejmuje na podstawie ogólnych norm prawa dla wykonania określonych zadań publicznych.

2) Graficzne przedstawienie form działania administracji publicznej:

3) Formy działań faktycznych:

- a) działanie faktyczne – dopuszczalna i niewadliwa prawnie kategoria działań administracji publicznej, uzupełniająca działanie prawne, podejmowane na podstawie i w granicach prawa;
- b) formy działań faktycznych:
  - » ustalanie przez organ admin. niektórych celów i zadań (zbieranie informacji, analizowanie danych, sporządzenie prognoz),

- » ustalanie przez organ admin. niektórych sytuacji faktycznych (zaistnienie określonych stanów by organ mógł podjąć działanie lub stany faktyczne, które organ powinien uwzględnić przy wykonywaniu swojej pracy),
- » tworzenie sytuacji faktycznych (inicjowanie działań z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego),
- » przeprowadzenie ocen przez organ administracyjny (w zakresie oceny czy dane elementy rzeczywistości składają się na dany stan faktyczny; czy wobec danego stanu należy podejmować działania),
- » dokonywanie wyboru przez organ administracyjny (form działania, treści rozstrzygnięcia, kryteriów działania),
- » tworzenie kryteriów oceniania i wyboru – tworzenie prawnie nieokreślonych kryteriów, według których organy dokonują ocen i wyborów (np. etyka zawodowa, moralna),
- » projektowanie wariantów działania – propozycje rozstrzygnięć treści, przygotowane ze względu na możliwość zaistnienia danych przesłanek,
- » tworzenie norm organizacyjnych – reguł zachowania się wewnątrzorganizacyjnego pracowników admin. publ.,
- » podejmowanie decyzji organizacyjnych – kształtujące organizację wewn. aparatu admin. (np. upoważnienie pracownika w wyniku decyzji);

c) inne formy działań faktycznych:

- » działania faktyczne zmierzające do nawiązania współpracy z obywatelami – powstrzymanie się admin. publ. od władczego regulowania stosunków społecznych, niepodejmowanie działań mających char. rozstrzygnięć między interesem społecznym i indywidualnym,
- » działania informacyjne administracji – w ramach struktury organizacyjnej i poza nią;
- » działania faktyczne o charakterze materialno-technicznym – np. odebranie rzeczy ruchomej przez organ egzekucyjny, sprawdzenie stanu technicznego.

4) Władcze a nie władcze formy działania administracji publicznej:

cecha	władcze	niewładcze
pozycja organu	nadrzędna	równorzędna
charakter działania	jednostronne	dwustronne
negocjacje	brak	występują
przymus państwowy	występuje	brak
forma	akty normatywne, akty administracyjne, decyzje administracyjne, postanowienia	umowy cywilnoprawne, umowy administracyjnoprawne, ugody i porozumienia

5) Akt administracyjny:

- a) [def.] *Sformalizowany objaw woli organu administrującego podjęty na podstawie prawa i w granicach przysługujących temu organowi kompetencji, skierowany do zindywidualizowanego adresata, w konkretnej sprawie, wywołujący skutki prawne w sferze prawa administracyjnego, a czasami też w sferze innych działów prawa;*
- b) adresatem tego aktu może być obywatel lub inny podmiot prawa publicznego lub prywatnego;

- c) przepisy prawa powinny wyraźnie wskazywać na:
    - » organ, który jest kompetentny do wydania konkretnego aktu administracyjnego,
    - » prawa i obowiązki będące przedmiotem rozstrzygnięcia,
    - » formę rozstrzygnięcia (najczęstszą formą jest decyzja administracyjna);
  - d) zagadnienie: akty wadliwe i nieakty.
- 6) Sposoby klasyfikowania aktów administracyjnych:
- a) ze względu na sposób kształtowania stosunków prawnych:
    - » **akty konstytucyjne** – tworzą, zmieniają lub uchylają stosunki prawne, przy czym ta zmiana konkretnej sytuacji prawnej następuje tu nie z mocy samej ustawy, ale z mocy właśnie tego aktu administracyjnego, obowiązują *ex nunc* np.: decyzja o wydaniu paszportu (nowa sytuacja), decyzja o zmianie nazwiska,
    - » **akty deklaratoryjne** – potwierdzają prawa i obowiązki, które dla adresatów wynikają z ustawy, same zaś takich praw i obowiązków nie tworzą, obowiązują *ex tunc*, np.: stwierdzenie nabycia obywatelstwa, dyplom uniwersytecki;
  - b) ze względu na charakter stosunku organu administracyjnego wydającego akt administracyjny do adresata:
    - » **akty administracyjne zewnętrzne** – adresowane do odrębnych podmiotów prawnych, np.: do obywatela i innych instytucji niepodporządkowanych organowi wydającemu akt,
    - » **akty administracyjne wewnętrzne** – adresowane do organów, instytucji, podmiotów, które są podporządkowane służbowo organowi wydającemu akt;
  - c) ze względu na zakres prawnej regulacji warunków wydania aktu:
    - » **akty administracyjne swobodne** – takie akty, których warunki wydania nie są przez prawo w ogóle określone, lub też określone są w sposób niewyczerpujący (organ może),
    - » **akty administracyjne związane** – takie akty, których warunki podjęcia zostały WYRAŹNIE określone normami prawa (organ musi, jest zobowiązany, wydaje, itp.);
  - d) ze względu na wolę adresata:
    - » akty administracyjne, które dochodzą do skutku za zgodą adresata – zwane także: „dwustronne”,
    - » akty administracyjne, które dochodzą do skutku bez zgody adresata – zwane także: jednostronne.
  - e) ze względu na skutki prawne wywoływane w sferze prawa cywilnego:
    - » akty administracyjne, które wywołują bezpośrednie skutki cywilnoprawne,
    - » akty administracyjne, które wywołują pośrednio skutki cywilnoprawne.
- 7) Uznanie administracyjne (swobodne uznanie):
- a) każde działanie administracji musi posiadać podstawę prawną, zawierającą normę zobowiązującą do podjęcia/zaniechania działań z często określoną formą czy warunkami;
  - b) możliwe jest pozostawienie „luzu” decyzyjnego (**swobodnego uznania**) w zakresie: miejsca, czasu podjęcia działania, konkretyzacji treści działania (obowiązków

i uprawnień), oceny stanu faktycznego np. w doborze kryteriów oceny danego stanu, interpretacji normy prawa;

- c) uznanie administracyjne **nie jest** atrybutem władzy, ani przywilejem, ani przejawem władztwa;
- d) **swoboda dotyczy wyboru jednego z wielu wariantów** merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy **na podstawie** normy ustawowej.

8) Formy aktów administracyjnych:

a) decyzje bez szczególnej nazwy: decyzja:

- » [def.] *akt administracyjny stanowiący jednostronne ustalenie organu administracji publicznej o wiążących dla jednostki konsekwencjach normy prawa administracyjnego,*
- » z jednej strony zawęża się do aktu administracyjnego wydawanego w postępowaniu administracyjnym natomiast z drugiej pojęcie to zostaje rozszerzone o akty administracyjne występujące w innych formach lub też o akty administracyjne występujące bez wyraźnie określonej prawem formy,
- » przyznają lub odmawiają przyznania jednostce uprawnień,
- » decyzja może „ukrywać się” pod innymi nazwami: uchwała o nadaniu stopnia naukowego, przyrzeczenie wydania koncesji,
- » akt administracyjny wywierający trwale skutki w sferze prawa administracyjnego;

b) decyzje o szczególnej nazwie:

- zezwolenie:
  - » [def.] *forma aktu administracyjnego który ustala uprawnienia w sferze prawa administracyjnego lub wyraża zgodę na dokonanie przedsięwzięcia lub podjęcia czynności dopuszczonej normami prawa administracyjnego,*
  - » nabycie uprawnienia lub zgoda ustalone w zezwoleniu następują zwykle w warunkach prawnie określonego zakazu pewnego zachowania się jednostki lub zakazu podejmowania przez jednostkę pewnych czynności,
  - » czasami zezwolenie bywa nazywane pozwoleniem, zgodą, kartą,
  - » zezwolenia wydawane są na czas oznaczony lub nieoznaczony;
- koncesja:
  - » [def.] *akt administracyjny, który osobie fizycznej lub prawnej nadaje uprawnienia do wykonania określonej działalności (najczęściej produkcyjnej lub usługowej),*
  - » organ wydając koncesję może nałożyć na adresata określone uprawnienia, obowiązki, ale też może określić warunki, które koncesjonariusz powinien spełnić,
  - » jest to podstawowy instrument realizacji reglamentacyjnej funkcji państwa,
  - » może być udzielona na czas oznaczony lub nieoznaczony,
  - » wykonywanie działalności objętej koncesją podlega kontroli organu koncesyjnego, który jest uprawniony do cofnięcia koncesji w ściśle określonych przypadkach,
  - » koncesja jest wydawana w ramach działalności gospodarczej wskazanej w art. 46 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, np. poszukiwanie, rozpoznawanie złóż węglowodorów; wytwarzanie i obrót materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją; ochrona osób i mienia; przewozy lotnicze; prowadzenie kasyna gry;

- licencja:
  - » [def.] *akt administracyjny ustalający uprawnienia do wykonywania określonej działalności lub pracy zawodowej, gdy wykonywanie takiej działalności związane jest z posiadaniem odpowiednich kwalifikacji,*
  - » połączenie nabycia uprawnienia do wykonywania określonej działalności oraz element zezwolenia na tę działalność np.: licencje lotnicze,
  - » zazwyczaj warunkiem wydania licencji, jest posiadanie określonego zasobu wiedzy i umiejętności, stwierdzonych pozytywnie zdany egzaminem, który stanowi podstawę nabycia uprawnień ujętych w licencji,
  - » może być udzielona na czas oznaczony lub nieoznaczony,
  - » wykonywanie działalności objętej licencją podlega kontroli (organu, który udzielił).

9) Interes prawny/faktyczny:

Interes prawny musi mieć charakter osobisty, być zindywidualizowany i skonkretyzowany. Należy go odróżnić od interesu faktycznego, który również ma charakter indywidualny.

Interes faktyczny to taki stan, w którym obywatel wprawdzie bezpośrednio zainteresowany rozstrzygnięciem sprawy administracyjnej, nie może jednak tego zainteresowania poprzez przepisami prawa powszechnie obowiązującego, mającego stanowić podstawę skutecznego żądania stosownych czynności organu administracji (postanowienie NSA z dnia 8 sierpnia 2008 r., sygn. akt II OZ 789/08).

10) Publiczne prawa podmiotowe:

- a) taka sytuacja obywatela („a”), ukształtowana przez normę prawa administracyjnego (publicznego), w której obywatel („a”):
  - może skutecznie domagać się czegoś od państwa (organu – „A”) lub
  - może w sposób niekwestionowany przez państwo coś uczynić, realizując swój indywidualny interes;
- b) stanowi wynik interpretacji normy prawnej – aby powstała konieczna jest regulacja prawna danej sfery życia, która powoduje zawiązanie stosunku prawnego, którego elementami są prawa i obowiązki stron;
- c) przysługują wszystkim podmiotom administrowanym (nie tylko jednostkom czy zrzeszeniom);
- d) powinno być na tyle skonkretyzowane, aby jego dochodzenie było możliwe w drodze środka prawnego, który jest zindywidualizowany (skarga);
- e) organ administracji jest związany do postępowania zgodnie z jego treścią;
- f) obywatel ma prawo do żądania od Administracji stosowania się do publicznego prawa podmiotowego, a więc działania/zaniechania działania, a w przypadku odmowy może wnieść skargę do sądu administracyjnego;
- g) charakter: pozytywne (żądanie) i negatywne (zakaz ingerencji) prawa podmiotowe.

Konspekt został opracowany na podstawie podręczników „Nauka administracji” oraz „Prawo administracyjne” prof. J. Bocia.

Anna Maciąg
Zakład Prawa Administracyjnego
WPAiE UW